

Стремим се да живеем според своите принципи¹

Въведение

Дейността на Каритас Интернационалис е мотивирана, ориентирана и определена от Свещеното Писание, учението и традициите на Католическата църква и от личното отношение към хората в нужда, изпълнено с любов и грижа². „Каритас е милувката на Църквата към хората й”³ и олицетворява преференциалното отношение към и с тези, които са бедни, маргинализирани или изключени от обществото. Каритас се стреми да осигури цялостното развитие на личността, да облекчи страданията, причинени от бедствия, конфликти и несправедливости.

Ценности и принципи:

Човешкият живот е свещен - от зачатие до естествения му край. Създадени по образ и подобие на Бога, всички жени и мъже имат свое достойнство, тъй като "стоят над всичко, и [техните] права и задължения са универсални и неприкосновени."⁴ „По своята съкровена природа човек е социално същество и ако не се свързва с другите, не може нито да живее, нито да развива своя потенциал.”⁵ “Целият социален живот е израз на един герой, който не можем да сбъркаме: човешката личност,”⁶ която, “съвсем не е обект или пасивен елемент от общественния живот, а по-скоро е и трябва винаги да бъде негов субект, основа и цел.”⁷ “Този социален ред изисква непрекъснато усъвършенстване. Той трябва да се основава на истината, справедливостта и да е вдъхновен от любов. Трябва свободно и непрекъснато да се развива в посока постигане на по-хуманно равновесие.”⁸

Човешкото достойнство и социалната същност на човешката личност са основата и вдъхновението за една морална представа за общество, което ще бъде постигнато, ако всички ние живеем, водени от следните ценности и принципи:

¹ Каритас Интернационалис е световна конфедерация от 164 национални организации-членки на Католическата Църква, предоставяща хуманитарна помощ, помощ за развитие, социални услуги и застъпничество в повече от 200 държави по света.

² Когато се срещнеш с човек в голяма нужда, сърцето ви ще започне да се увеличава и да се увеличава, и да се увеличава! Защото, когато сме заедно се умножава способността ни да обичаме - срещата ни с друг разширява нашето сърце. Направи го!" "Папа Francis, видео послание за празника на Свети Cajetan, 7 август 2013 (<http://www.zenit.org/en/articles/pope-francis-message-for-the-feast-of-saint-cajetan>).

³ Папа Франциск в обръщението си към Представителния съвет на Каритас Интернационалис 17 май 2013 г. - (<http://www.caritas.org/about/PopeFrancisInspiresCaritasLeadership.html>)

⁴ II-ри Ватикански събор, Пастирска конституция за Църквата в съвременния свят: Gaudium et Spes (http://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_const_19651207_gaudium-et-spes_en.html), #26.

⁵ На същото място, параграф 12.

⁶ Катехизис на Католическата църква, #106.

⁷ Папа Пий XII, в радио обръщение от 24 декември 1944, 5: AAS 37 (1945 г.), 12

⁸ Gaudium et Spes, #26.

Ценности

1. **Справедливост:** следвайки повика на вярата, ние се стремим да изградим един справедлив и морален ред и "правилните отношения" в нашия собствен живот, в организациите и общностите, в които работим, и сред всички Божии творения. Ние сме солидарни с каузата на хората, изпаднали в бедност, както и с тези, живеещи на прага на бедността, служим ѝ, защитаваме я в опита си да преобразим общностите на тези хора и структурите, които поддържат тяхната бедност.

"Общество гарантира социална справедливост, когато осигурява условия, позволяващи на сдруженията или физическите лица да получат това, което им се полага в зависимост от тяхната същност и дейността им. Социалната справедливост е свързана с общото благо, както и упражняването на властта."⁹

2. **Общото благо:** Чувството на достойнство и възможността да се развиваш в общността зависят от начина, по който организираме обществото: в социално, религиозно, културно, икономическо, екологично, юридическо и политическо отношение. Ние работим в рамките на универсалната общност на Католическата църква, както и с други религиозни общности, правителства, представители на широката общественост и на всички други служби за защитата на човешкото достойнство, упражняването на индивидуалните и социални права и реализирането на съответните отговорности, както и за насърчаване на общото благо.

"Общество, което има желание и намерение да остане в услуга на човешкото същество на всички социални равнища, е такова, основано на общото благо - общество, чиято основна цел е доброто на всички и едновременно с това на всяко отделно същество в него. Човешкото същество не може да намери реализация в себе си, защото то живее „с“ другите и „за“ другите."¹⁰ Общото благо винаги е насочено към развитието на хората: "Редът на нещата трябва да е подчинен на реда на хората, а не обратното."¹¹

3. **Цялостно човешко развитие:** ние разглеждаме развитието като такова базирано на цялостно разбиране за човешката личност, в контекста и опита на семейството и по-голямата общност, като обхващаме неговите духовни, психически, емоционални, физически, материални и икономически измерения. Където и да работим, ние се стремим към развитието на цялостната личност на отделните лица и на цялата общност, към подобряване на социално несправедливите системи. В нашата работа ние гарантираме здрави и последователни връзки между тези елементи – оказваната помощ, реабилитацията и развитието.

"За да бъде автентично [развитието], то трябва да е малко над нормата; то трябва да насърчава развитието на всеки един човек и на цялото човечество... Човекът е наистина човек, само ако е сам господар и съдия на собствените си действия, ако той е архитект на

⁹ Катехизис на Католическата църква, #1928.

¹⁰ Папски съвет за справедливост и мир, *Компендиумът на социалната доктрина на Църквата*, #165, Libreria Editrice Vaticana, 2005

¹¹ *Gaudium et Spes*, #26/3

своя прогрес. Човекът трябва да действа съобразно природата си, дадена от Бога, и да приема спокойно както възможностите ѝ, така и щенията ѝ към него.”¹²

4. **Състрадание:** защото принадлежим към голямото човешко семейство, ние сме дълбоко засегнати от страданието на другите и имаме моралното задължение да признаем своя хуманитарен императив да реагираме на тези нещастия. Това задължение е от съществено значение както за нашата идентичност като католическа организация, така и за принадлежността ни към човешкия род. По този начин ние, като членове на международната общност, признаваме своето задължение да предоставяме хуманитарна помощ и това на другите да им осигуряваме безпрепятствен достъп, за да го изпълнят.

„Програмата на християнина - програмата на добрия самарянин, програмата на Исус - е "сърце, което вижда." Това сърце вижда къде има нужда от любов и действа по съответния начин.”¹³ Както Исус ни каза: " доколкото сте сторили това това на едного от тия Мои най-малки братя, Мене сте го сторили.”¹⁴

5. **Преференциална Опция за и с бедните и потиснатите:** съобразно Евангелието на Исус, ние избираме да сме редом до тези, които са бедни, маргинализирани или потиснати. Ние сме ангажирани с борбата срещу дехуманизиращата бедност, която лишава хората от тяхното достойнство и човешки облик. Водени от Светото писание, ние работим за свободата на потиснатите, за справедливо разпределение на земните блага и се стремим да помагаме на маргинализираните хора да вземат в свои ръце собственото си съдби. Поемаме каузата на бедните като своя собствена, заставайки редом до тях. По този начин заемаме тяхната позиция, усещаме същите нужди, изправяме се срещу несправедливостта, с която те се сблъскват.

"Аз по-скоро бих избрал пост като този: да освободиш поробения несправедливо, да разхлабиш робските окови, да избавяш угнетените, да счупваш всеки хомот; да делиш хляба си с гладния, а покрива - с бездомника; като видиш сиромаша гол, да го обличаш, на себеподобния да не обръщаш гръб.”¹⁵

“Борбата срещу бедността намира силна мотивация в преференциалното отношение и любовта на Църквата към бедните.”¹⁶ “Бедните не бива да бъдат възприемани като проблем, а като хора, които биха могли да станат създатели на едно много по-хуманно бъдеще за всички.”¹⁷

6. **Уважение:** ние уважаваме религиозните традиции, култура, структури и обичаи, доколкото те укрепват и поддържат достойнството на човешката личност.

¹² Папа Павел VI, *Populorum Progressio, За развитието на народите*, # 14 и 34 (1967), www.vatican.va/holy_father/paul_vi/encyclicals/documents/hf_p-vi_enc_26031967_populorum_en.html

¹³ Папа Бенедикт XVI, *Deus Caritas Est, #31*(2005), http://www.vatican.va/holy_father/benedict_xvi/encyclicals/documents/hf_ben-xvi_enc_20051225_deus-caritas-est_en.html

¹⁴ Матей 25:40

¹⁵ Исаия 58:6-7

¹⁶ СГ Папа Йоан Павел II, в обръщение на Третата Генералната конференция на латиноамериканските епископи, Пуебла, Мексико,(28 януари 1979), 1/8: AAS 71 (1979), 194-5.

¹⁷ Папа Йоан Павел II, в съобщение по случай Световния ден на Мира 2000, 14: AAS 92 (2000), 366.

“Едно справедливо общество може да стане реалност само когато се основава на зачитане на трансцендентното достойнство на личността.”¹⁸

7. **Солидарност:** ние работим в дух на солидарност с хората, които са бедни и маргинализирани, като по този начин достигахме плодовете на мира, справедливостта и човешкото развитие. Солидарността ни свързва в общата представа за създаване на свят, в който всички човешки същества ще получават онова, което им се полага, защото всички сме Божии чада.

“Солидарността подчертава по определен начин присъщата на човешката личност социална природа, равноправието на всички по достойнство и права и общия път на хората и народите към все по-истинско единство.”¹⁹

Принципи:

1. **Партньорство:** “истинско партньорство означава дългосрочен ангажимент към уговорените цели, основани на споделени ценности, стратегии и информация. То се характеризира с откровена обратна връзка, съвместно планиране, сътрудничество, прозрачност и отчетност на двете страни, както и една истинска откритост и чувствителност към нуждите, чувствата, знанията, опита и мъдростта на другия. То се основава на взаимно уважение, доверие и добра воля. Ефективното ни партньорство създава солидарност между членуващите и другите организации, които споделят нашите идеи, и общностите и хората, с които работим.”²⁰

“... Каритас Интернационалис подкрепя сътрудничеството между своите членове, без да подценява полагащата им се независимост, чрез извършване на задачи за насърчаване, координация, представителство и изграждане на капацитет.”²¹

2. **Субсидиарност:** ние гарантираме, че правомощията, решенията и отговорностите се осъществяват на възможно най-ниското организационно равнище. По този начин се стремим максимално да използваме и развиваме ресурсите и възможностите си на местно ниво. Централно място в нашата Каритас идентичност заемат националните ни, епархийни и енорийски организации и всички ние се стремим да ги насърчаваме и укрепваме, за да имат по-голяма самостоятелност и да поемат по-големи отговорности.

“Както е груба грешка да се отнеме правото на индивида да върши това, което може по своя инициатива и със собствени сили, и да се прехвърли на някаква обществена структура, така и възлагането на задачи, които могат да бъдат осъществени от по-низши и по-малки социални групи, на по-силна и по-висша структура, е грях, несправедливост и нарушаване на правилния ред. Всяка социална дейност по своята цел и природа

¹⁸ *Ibid*, 132.

¹⁹ Папски съвет за справедливост и мир: “Компендиум на социалната доктрина на Църквата” (http://www.vatican.va/roman_curia/pontifical_councils/justpeace/documents/rc_pc_justpeace_doc_20060526_compendio-dott-soc_en.html, #192).

²⁰ Каритас Интернационалис, Принципи за партньорство но Каритас: Ръководство за Размисъл и Действие на Каритас (Рим, 2003, <http://www.caritas.org/upload/par/partnership.qxd1.pdf>), р. 14.

²¹ Устав на Каритас Интернационалис, член 1.5

представлява оказване на помощ; тя трябва да съдейства на членовете на обществения организъм, а не да ги унищожава и поглъща.”²²

3. **Участие:** ние гарантираме, че хората, на които служим, пряко участват в планирането, управлението и осъществяването на проектите, с които се заемаме от тяхно име и свързаните с тях решения - от предварителната оценка до оценяване на изпълнението. Участието е израз на човешкото достойнство и предполага споделена отговорност в общността. Каритас се ангажира с процесите на развитие, които дават приоритет на активното участие като основа за едно демократично и отворено общество.

“От достойнството на личността произтича правото ѝ да участва активно в обществения живот и да дава личния си принос в осъществяването на всеобщото благо.”²³

4. **Оправомощаване:** ние помагаме на хората да развият и реализират пълния си потенциал и да изградят отношения на взаимно уважение, така че те да могат да контролират и да подобряват качеството на живота си. Чрез цялостно развитие на човешкия потенциал и предоставяне на правомощия ние ще насърчаваме активни, силни местни общности с членове, имащи значителна роля в гражданското общество.

”Надявам се, че ще се вдигне шум ... Но аз искам да направите така, че гласът ви да се чуе във вашите епархии, искам глъчката да плъзне, Църквата да излезе на улицата. Искам да устоим на всичко земно, всичко статично, удобно ... всичко, което може да ни накара да се затворим в себе си. Енориите, училищата, институциите са създадени, за да излизаме, да се отворим към света”²⁴

5. **Независимост:** ние като членове на Каритас определяме своите оперативни приоритети и програми и не позволяваме да бъдем използвани като инструменти, служещи на местни или чуждестранни икономически или политически интереси, особено когато те не са в съответствие с учението на Католическата Църква.

“Положителни знамения в съвременния свят са нарастващото осъзнаване на солидарността сред бедните, усилията им да се подкрепят един друг, както и публичните им демонстрации на социалната сцена, в които, без да се прибегва до насилие, те заявяват своите искания и права в условията на корупция или неефективност на държавните органи.”²⁵

6. **Добро стопанисване и отчетност:** ще положим всички необходими усилия, за да осигурим отчетност пред хората, на които служим, тези, които подкрепят работата ни, и обществото като цяло. Освен това, гарантираме добро стопанисване на поверените ни материални ресурси.

²² Папа Пий XI, енциклика *Quadragesimo Anno*, AAS 23 (1931), #79.

²³ *Pacem In Terris*. енциклика на Папа Йоан XXIII в универсалното послание за мир между всички хора, основано на истината, справедливостта, любовта и свободата (1963), #26, www.vatican.va/holy_father/john_xxiii/encyclicals/documents/hf_j-xxiii_enc_11041963_pacem_en.html

²⁴ Папа Франциск, обръщение в среща с млади хора от Аржентина, Рио де Жанейро, 25 юли 2013 г., (http://www.vatican.va/holy_father/francesco/speeches/2013/july/documents/papa-francesco_20130725_gmg-argentini-rio_en.html)

²⁵ *Sollicitudo Rei Socialis*, Папа Йоан Павел II, за двадесетата годишнина на “*Populorum Progressio*” (1987), #39 http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/encyclicals/documents/hf_jp-ii_enc_30121987_sollicitudo-rei-socialis_en.html

“Понякога става така, че получаващите помощи стават зависими от тези, които ги дават, и по този начин бедните служат за поддържането на скъпи бюрокрации, които консумират прекомерно висок процент на средствата, предназначени за развитие. Затова нека се надяваме, че всички международни органи и неправителствени организации ще се ангажират с пълна прозрачност, информиране на дарителите и обществеността за процента от техните доходи, отпуснати по програмите за сътрудничество, действителното съдържание на тези програми и, накрая, детайлен отчет за разходите на самата институция.”²⁶

7. **Равенство, универсалност, безпристрастност и отвореност към всички хора:** всички мъже и жени, момичета и момчета са създадени равни и всеки от тях дава своя собствен принос на света, осъществявайки това заедно, което е напълно човешко. Ние поемаме ангажимента да осигурим равностойно и активно участие на жените и мъжете, момичетата и момчетата в цялата ни работа.

Ние служим на хората безпристрастно, особено на тези, които са най-бедни и най-уязвими, водейки се от обективна преценка на положението им и на заявените от тях нужди, независимо от раса, възраст, пол, физически възможности, етническа принадлежност, религиозни или политически убеждения - наистина без никакво неблагоприятно разграничаване.

“Трябва да признаем ... утвърдим и защитаваме като равни достойнства на мъжа и жената: и мъжът, и жената са хора и като такива са абсолютно уникални сред всички живи същества по света.”²⁷ ... Давайки на жените шансове за изява и проява на талантите им посредством инициативи, които да утвърдят тяхното присъствие, самочувствие и уникалност, им се дава възможност да заемат своето място в обществото наравно с мъжете.”²⁸

8. **Защита:** ние се стремим да осигурим безопасността на тези, с които и за които работим, особено на децата, в съответствие с Конвенцията на ООН за правата на детето, с националното законодателство, със стратегическата рамка за закрила на детето на Каритас (2004 г.) и с други добри практики.

“Искаше ми се лично да се уверя в страданията, причинени на жертвите и искрените усилия, положени както за да се гарантира безопасността на децата ни, така и за да се справим по подходящ и прозрачен начин с твърденията в момента, в който са изложени... Точно както Църквата правилно е приела спазването на стриктни изисквания в тази посока,

²⁶ Папа Бенедикт XVI, *Caritas in Veritate*, 2009 г., #47, http://www.vatican.va/holy_father/benedict_xvi/encyclicals/documents/hf_ben-xvi_enc_20090629_caritas-in-veritate_en.html

²⁷ Папа Бенедикт XVI, на среща с католическите движения по повод насърчаване на жените в енория Св. Антъни, Луанда, Ангола, 22 март 2009 г., http://www.vatican.va/holy_father/benedict_xvi/speeches/2009/march/documents/hf_ben-xvi_spe_20090322_promozione-donna_en.html

²⁸ Папа Бенедикт XVI, Апостолическа постсинодална проповед *Africae Munus* (2011 г.), #57, http://www.vatican.va/holy_father/benedict_xvi/apost_exhortations/documents/hf_ben-xvi_exh_20111119_africae-munus_en.html

така и всички други институции, без изключение, трябва да се придържат към същите стандарти.”²⁹

9. **Местни икономики:** когато е възможно, ние използваме местни продукти и ресурси и подкрепяме местната икономика при всяка възможност, доколкото с това не изчерпваме местните запаси и не предизвикваме извънредна инфлация.

“Субсидиарността, разглеждана *от положителната ѝ страна*, [е] икономическа, институционална или юридическа помощ, предлагана на по-малки социални субекти ... Техните инициативи, свободата и отговорностите им обаче не трябва да се изместват.”³⁰

10. **Градивно начало и внимание към въздействието върху околната среда:** ние защитаваме хората и планетата, насърчавайки добрите взаимоотношения между всички Божии творения, тъй като планетата и всичките ѝ ресурси са поверени на човечеството. Действайки като добри стопани на всичко, що е създадено, ние вземаме под внимание околната среда и културното наследство на бъдещите поколения при планирането и осъществяването на всички наши дейности.

“Култивирането и поддържането на градивното начало е Божие поръчение, дадено не само в началото на историята, но и като завет към всеки един от нас - това е част от плана Му и означава да се стремим нашата земя да стане едно по-отговорно място, да я превърнем в градина, в която да има място за всички ни.”³¹

11. **Координация:** ние ще си сътрудничи тясно с националните правителства и местните власти, църкви, с други религиозни организации, с гражданското общество, с други членове на общностите за подпомагане и развитие, както и с всички други заинтересовани страни.

“Роден от един порив на тази Апостолическа епархия, която по това време контролира и насочва дейността ѝ, *Каритас Интернационалис* представлява една конфедерация от благотворителни представителства, обикновено национални клонове на *Каритас*. Тази конфедерация далеч не ограничава автономността на клоновете си, а насърчава тяхното сътрудничество чрез своите дейности, координация и представителство.”³²

12. **Застъпничество:** ние ще се застъпваме – на национално и международно равнище - за и заедно с бедните и маргинализираните, за да се обърне внимание на тяхното положение и основните или структурните причини за бедността и несправедливостта и да се предприемат някакви мерки. Ние ще бъдем двигател на промяната и социалната трансформация, насърчавайки зачитането на правата на човека.

²⁹ Папа Бенедикт XVI, в обръщение до епископите на Съединените Американски Щати по време на тяхното посещение *Ad Limina Visit*, 26 ноември 2011 г., Ватикана, http://www.vatican.va/holy_father/benedict_xvi/speeches/2011/november/documents/hf_ben-xvi_spe_20111126_bishops-usa_en.html

³⁰ *Компедиум, op.cit.*, #186.

³¹ Папа Франциск, Обща аудиенция, 5 юни 2013 г. (http://www.vatican.va/holy_father/francesco/audiences/2013/documents/papa-francesco_20130605_udienza-generale_en.html)

³² Папа Йоан Павел II, „По време на тайната вечеря”, Писмо до Каритас Интернационалис за придобиването на публичен, юридически и каноничен характер, 16 септември 2004 http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/letters/2004/documents/hf_jp-ii_let_20040916_caritas-internationalis_en.html

“Също така бих искал да подчертая, че мисията ви [Каритас] позволява да играете важна роля в международен план. Опитът, който сте събрали в тези години, ви е научил да бъдете защитници на правилното антропологично виждане в рамките на международната общност, подхранено от Католическото учение, и да се ангажирате да защитавате достойнството на всеки човешки живот. ... Всичко, което казвате и правите, свидетелството на вашия живот и дейност, е важно и допринася за развитието на общото благо на човешкия род.”³³

13. **Обучение и развитие на персонала:** ние сме решени да подобряваме нашата работа - това, което правим и начина, по който го правим - чрез непрекъснат анализ, изграждане на капацитет, мониторинг, оценяване, управление на знанията и стратегическо планиране. Ние ще инвестираме в нашите служители, за да се гарантира, че те имат уменията, опита и отношението, необходими за постигане на пълния им потенциал, както и че Каритас постига своя потенциал и полага най-големи усилия за тези, които са бедни, маргинализирани или потиснати.

“Благотворителните организации на Църквата, като започнем от *Каритас* (на епархийско, национално или международно ниво), трябва да правят всичко възможно да осигуряват съответните ресурси, най-вече човешки ресурс, който да поеме изпълнението на работата. Що се отнася до хората, които полагат грижи за нуждаещите се, те трябва преди всичко да са професионално компетентни: необходимо е да бъдат обучени точно какво и как да правят, ангажирайки се продължително в полагането на грижите. Въпреки че професионалната компетентност е основно и необходимо условие, само тя не е достатъчна. Защото става въпрос за човешки същества, а човешките същества винаги се нуждаят от нещо повече от грижа, която е подходяща единствено от техническа гледна точка. Те се нуждаят от човечност. Имат нужда от искрена загриженост.”³⁴

14. **Грижа за персонала:** ние гарантираме справедливи, достойни и устойчиви условия на труд за целия ни персонал и изпълняваме задълженията си за полагане на грижи за персонала, насърчавайки добрите практики в управлението на човешките ресурси и спазвайки трудовото законодателство в съответните юрисдикции.

“Правата на работниците, както и всички останали права, са свързани със същността на човешката личност и с нейното трансцендентно достойнство.”³⁵

Дата: 25 септември 2014 г.

+ Oscar A. Card. Rodríguez S. B.
Card. Oscar Andrés Rodríguez Maradiaga
Председател
Каритас Интернационалис

Michel Roy
Генерален секретар
Каритас
Интернационалис

Епископ Петко Христов
Президент
Каритас България

Одобрено от Представителния Съвет на Каритас Интернационалис на 18 май 2014 г.

³³ Папа Бенедикт XVI, в обръщение към участниците в Общото събрание на Каритас Интернационалис, 27 май 2011 г., *op. cit.*

³⁴ Deus Caritas Est, #31 a)

³⁵ Компендиум на социалната доктрина на Църквата (http://www.vatican.va/roman_curia/pontifical_councils/justpeace/documents/rc_pc_justpeace_doc_20060526_compendio-dott-soc_en.html), #301